

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Kerkstraat 37-39

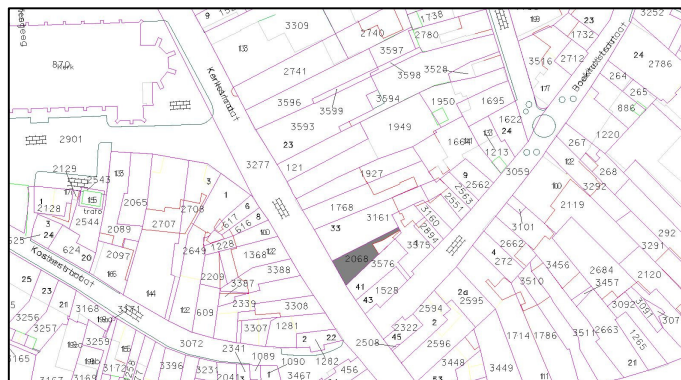
Monumentnummer : GM077

Straat : Kerkstraat
Huisnummer : 37-39
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CL

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2068

Naam object : ---
Bouwjaar : 17^e eeuw - 1911
Architect : H.C. Bloemendaal (winkelpui nummer 37)
Oorspronkelijke functie : winkel-woonhuis
Huidige functie : winkel-woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 11-11-2013
Datum aanwijzing : 17-06-2014

Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel aan de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand met voor- en achterhuis op wigvormige plattegrond. Het pand heeft een begane grond, een eerste verdieping en een zolder onder een zadeldak. De rechter winkel (nummer 39) is onderkelderd.

Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. Het deel ten zuiden van de Kloosterstraat zal bij de stadsuitleg rond 1343 zijn ontstaan. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad.

Beknopte bouwgeschiedenis

Pand dat uit twee oudere huizen bestaat die in de negentiende eeuw zijn samengevoegd. De bouwmuur tussen beide huizen is op de verdieping nog aanwezig. Het achterhuis heeft zeer vermoedelijk bij nummer 37 behoord. Ook de brandmuur tussen voor- en achterhuis is op de verdieping en zolder nog aanwezig. Het pand is vermoedelijk in de zeventiende eeuw uitgebreid met het bestaande achterhuis, waarvan bij een verbouwing de eiken sporen zijn hergebruikt. Nummer 37 is in de achttiende eeuw verbouwd. Toen in de negentiende eeuw het rechterdeel erbij werd gevoegd is de voorgevel naar het bestaande voorbeeld gemodelleerd en is aan de voorzijde een nieuwe, beide panden overspannende kap gebouwd. Het achterhuis behield toen de bestaande historische kap. In 1911 en 1921 zijn beide winkels in het pand voorzien van de nog bestaande winkelpuien. De linker winkel is in 2009 naar achteren uitgebreid, waarbij het plaatsje achter met een éénlaags bouwvlak werd dichtgebouwd.

Exterieur

Het huis heeft een vijf vensterassen brede, van bakstenen gemetselde voorgevel. De begane grond heeft twee winkelpuien uit 1911 en 1921. Boven de scheiding tussen de puien is in het metselwerk op de verdieping een verticale bouwnaad te zien. *De linker winkelpui* heeft een symmetrische indeling met in de middenas een paneeluur met een grote, aan de boven- en onderzijde gebogen glasruit en een tweeruits bovenlicht met geel glas in lood boven een geprofileerd kalf. De entree wordt geflankeerd door twee grote spiegelruiten op een gepleisterde plint en een geprofileerde onderdorpel. Boven een geprofileerd kalf met vier ventilatiesleuven is aan elke zijde een viervaks bovenlicht toegepast met geel glas in lood. De kalven van de etalageruiten zijn hoger geplaatst dan het deurkalf. De kozijn- en bovenlichtstijlen zijn voorzien van overhoekse vellingranden met kapelletjes en gefreesde, geometrische decoraties. De pui is gevat in een gepleisterd kader met vlakke pilasters aan weerszijden die aan de bovenzijde zijn voorzien van halfronde bekroningen met gestileerde bloemmotieven. De pui wordt aan de bovenzijde afgesloten met een geprofileerde cordonlijst. *De rechter winkelpui* (huisnummer 39) is asymmetrisch van opzet en heeft een drievaks winkelvenster op een gepleisterde plint en hardstenen weldorpel. Het brede middenraam wordt geflankeerd door twee smallere zijramen die alle zijn voorzien van geprofileerde kalven met enkelruits bovenlichten. De kozijnstijlen zijn deels overhoeks afgeschuind. De pui heeft rechts de toegangsdeur met geprofileerd kalf en enkelruits bovenlicht. De deur heeft twee kleine bossingpanelen met een groot glaspaneel erboven.

De vijf vierruits schuifvensters op de verdieping hebben houten lekdorpels en worden ontlast met anderhalf steens hoge strekse bogen. De bovenramen hebben geprofileerde onderdorpels met welprofiel. Alle ramen hebben twee ruiten met verticale roede. De ramen zijn gevat in zwaar gedimensioneerde houten kozijnen met kraal op de hoeken. In

de hoeken zijn toognagels herkenbaar van de pen-en-gatverbindingen. De gevel wordt afgesloten met een hoofdgestel bestaande uit een architraaflijst, een vlak houten fries en een kroonlijst, waarin een bakgoot is opgenomen. Het dakschild boven de goot is belegd met grijs gesmoorde Hollandse pannen, waarin een klein dakraam is opgenomen.

De achtergevel van het achterhuis kon niet bekeken worden, maar is in ieder geval voorzien van een twaalfruits schuifvenster met houten roeden en deels mondgeblazen glas.

Interieur

Kelder: de kelder is toegankelijk via een houten laddertrap vanuit de achterzijde van de winkelruimte rechts. Het is een rechthoekige, tongewelfde ruimte met de kruin van het gewelf haaks op de straat. Linksvoor is haaks op de kruinrichting langs de voorgevel een historische, gemetselde trap aanwezig die in het verleden vanuit het linkerdeel van het pand toegang gaf tot de kelder, maar op moment van schrijven niet in gebruik was. Een tweede ongebruikte keldertoeegang, met houten laddertrap, bevindt zich geheel links achter in de kelder.

Begane grond: rechts in de plattegrond is de winkelruimte van nummer 39 ondergebracht. Dit is een separate winkel die via een eigen entree in de rechter winkelpui toegankelijk is. Het is een volledig met moderne materialen afgewerkte ruimte met een pantry aan de achterzijde, vanwaar de kelder toegankelijk is. De linker winkelruimte (nummer 37) is een ongedeelde ruimte, die in 2009 naar achteren is uitgebreid. Door de aanwezige winkelinrichting in beide winkels is de constructie en eventueel aanwezige oudere afwerkingen nergens in het zicht. Een moderne spiltrap geeft toegang tot de eerste verdieping.

Eerste verdieping: op de eerste verdieping bestaat de hoofdstructuur uit voor- en achterhuis, van elkaar gescheiden door een steens dikke tussengevel. De trap vanaf de begane grond voert naar een kamer in het achterhuis. Dit vertrek is onder de kapconstructie van het achterhuis ondergebracht en met houten delen afgewerkt. De kamer wordt van daglicht voorzien door een twaalfruits schuifvenster met wisseldorpel en vierruits bovenraam. De onderdorpel is voorzien van een functionele vensterbank. Een paneeldeur met glaspaneel geeft toegang tot een korte tussenruimte naar de overloop in het voorhuis. Een paneeldeur met architraaflijsten geeft toegang tot een onafgewerkte ruimte weer de kapconstructie vrij in het zicht is en de vliering toegankelijk is. De kapconstructie bestaat uit een historische sporenkap van hergebruikt eikenhout, in het verleden versterkt met machinaal gezaagd naaldhout. Vanuit de zolder is de achtergevel van het voorhuis in het zicht en deze is gemetseld in kloostermoppen.

In het voorhuis zijn twee kamers aan de voorzijde en een centrale hal met een opgang naar de zolder. Paneeldeuren met architraaflijsten geven toegang tot de verschillende vertrekken. De plafonds zijn afgewerkt met vierkante zachtboardplaten met geprofileerde kierlatten.

De kamer linksvoor is voorzien van een betegelde hoekschouw uit de jaren 1930. Drie schuifvensters zorgen voor daglicht. De kamer rechtsvoor wordt door twee schuifvensters van daglicht voorzien. Een paneeldeur uit de achttiende eeuw met architraaflijst geeft toegang tot een alkoofkamer met inbouwkast. De alkoof kon van daglicht worden voorzien van een klein, dichtgetimmerd draairaam in de bouwmuur tussen voor- en achterhuis. De vloer bestaat uit grenen, gespijkerde vloerdelen, gelegd haaks op de achtergevel. Vanuit de overloop geeft een opgeklampte deur toegang tot

een steektrap met kwart naar de zolder van het voorhuis. Hier is de enkelvoudige grenen zolderbalklaag in het zicht en bezit sporen van een historische verlaag.

Zolder voorhuis: de kapconstructie is uitgevoerd als sporenkap van machinaal gezaagd, rechthoekig naaldhout. De kap is vermoedelijk in het laatste kwart van de negentiende eeuw integraal vervangen en is opgebouwd als sporenkap met een enkele gording en een afgeplatte nok. Ter hoogte van de gording is om de twee sporen een haanhout toegepast, dat als gevolg van de grote overspanning aan de straatzijde met een makelaar wordt ondersteund. In het voorste dakschild is een spant met een kreupel spantbeen versterkt. In de tussengevel is rechts een historisch kozijn met enkelruits draairaam met weldorpel toegepast.

Bouwdossiers

07-02-1911 winkelpui nummer 37
01-02-1921 winkelpui nummer 39
24-07-2009 uitbreiding winkel 37 naar achteren

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving dubbel woon/winkelpand Kerkstraat 37/39 Doesburg, 5-5-1990* (adviesnr. 48)

Waardering

Het pand dateert in de kern vóór 1800 en is in hoofdopzet en gevelarchitectuur herkenbaar bewaard gebleven.

Leidend voor de waardebeoordeling zijn de (gave verhoudingen van de) architectuur en historische bouwmassa in combinatie met de ligging in de straatwand.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand in sober baksteenklassicisme met twee gedecoreerde winkelpuien uit het eerste kwart van de twintigste eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een historische ontwikkeling van een representatief woonhuis met oudere kern tot woon-winkelpand.